

GAZDASÁGI SZEMLE

A kereskedelem helye a magyar nemzeti politikában.

Irta: dr. Tihanyi Lajos, budapesti ügyvéd,
Pestvármegye tb. tiszti ügyésze.

Egy-két héttel a karácsonyi ünnepek előtt olyan nyilatkozatok hangzottak el az ÖMGE közgyűlésén a m. kir. földmivelésügyi miniszter részéről, melyek a magyar kereskedelem köreiben — sajnálatos félreértés következtében — azt az érzést támasztották, hogy még mindig kísért az a szellem, mely előtt homályban van a kereskedelem értéktermelő funkciója, társadalmi és nemzeti jelentősége.

A hirlap ujságterjesztés és árusítás nélkül csak makulaturapapír, a termelő fogyasztását túlhaladó gyümölcsmennyiség forgalombahozó tevékenység nélkül csak rothadó anyag s hiába képes a technika fejlődése az őstermelés nyersanyagait a legfőkélettebb és legszükségesebb fogyasztási cikkeké átalakítani, hivatásának magaslatán álló kereskedelem nélkül nincs célja s így nincs lehetősége a munkamegosztásos társadalmi szerződésnek és egy erős társadalom nélkül nincs szilárd hordozója a nemzeti gondolatnak.

Az *orthodox marxizmus* történelemfilozófiája azt tanítja, hogy az emberiség történelme más, mint osztályharc. De ma már a *bolsevizmus* pusztításai után a szocializmus is tudatára ébred annak, hogy a társadalom életének lényegét nem az érdekösszeütközés, de az érdekkiegyenlítés teszi. A társadalom nem osztályharc, de az osztályok együttműködése.

Soha nem volt nemzetre inkább életkérdés e tétel tudatosá válása, mint reánk ma. A megszükitett határok közé szorított magyar nemzeti társadalom nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy benne az egyes termelési ágak és az ezeknek élő egyes társadalmi osztályok, mint valóságos érdekellentétben lévő ellenségek álljanak egymással szemben. Az egyes termelési ágak harmóniáját követeli nemcsak a közgazdasági, nemcsak a társadalmi, de az egészséges *nemzeti* politika érdeke is.

Hogy a közgazdasági érdek az őstermelés, az ipar és kereskedelem harmónikus együttműködését követeli, azt

e folyóirat közönsége előtt külön is hangsúlyozni pleonazmusz volna. De a magyar társadalom egyéneinek az östermelés körében való elhelyezkedési lehetősége korlátozott. Az egy kilogramm súlyú kenyérből egy ember egy napig is megél, harminc ember számára azonban már csak egy-egy morzsa juthat belőle. Hát hol helyezkedjék el a mezőgazda másod- és harmadszülött gyermeke és ezek leszármazói? Talán *csak* az iparban? De vajjon elláthatja-e az ipar egymagában mindazokat, kik a mezőgazdaság körében már nem juthatnak megélhetéshez? Az ipar, mely a piac számára termel, csak addig nyújthat a benne foglalkozóknak megélhetést, a meddig a piac kereteit túl nem lépi. *Anglia* példája azt mutatja, hogy csak egy termelési ág van, melynél nincs korlátja a fejlődési lehetőségnek. S ez a *kereskedelem*. Östermelés ipar és kereskedelem nélkül a termelésnek azt a primitív fokát jelenti, amely mellett még *közgazdaságról* beszélni nem lehet. Küzdeni az *egyke* ellen, de nem küzdeni az ipar és kereskedelem boldogulásáért, ez a mezőgazdasági népeség szociális problémáinak is megmérgezése. Közgazdasági és szociális politika, mely a mezőgazda másod- és harmadszülött fiának boldogulását idegen, sőt ellenséges érdekeknek látja, más viszonyok között talán csak rövidlátó, talán csak rossz nemzeti politika lenne, de a *trianoni* Magyarországon egyértelmű volna a magyar nemzet öngyilkosságával.

A világháborút befejező katasztrófális összeomlást követő tizedik ujév beköszöntekor ott kell, hogy éljen minden magyar ember szívében és agyában mint az egész magyar közgazdasági és pénzügyi politikát lebirhatatlan erővel irányító meggyőződés az az igazság, hogy csakis az a közgazdasági és társadalmi politika lehet egyszersmind magyar *nemzeti* politika, mely világosan látja mindhárom termelési ágnak s ezek harmónikus összefogásának jelentőségét a nemzet jövője szempontjából és amely tisztában van azzal is, hogy mai szűk határaink között éppen a kereskedelem az, amelynek a legnagyobb az *expanzív* ereje s amely így talán leginkább szolgálhatja közvetlenül is a mult arányaira építeni akaró jövőt.

A magyar törvényhozásra és kormányzatra ma számos olyan probléma megoldása vár, melyek a magyar kereskedelem létérdekeinek egyenesen a gyökereihez nyúlnak. A bölcs közgazdasági és szociális politika mellett a bölcs jogpolitika se fogja egy pillanatra sem szem elől téveszteni a termelési ágak harmóniájának s e harmónikus összefogásban a kereskedelem közgazdasági, szociális és újraépítő hivatásának jelentőségét.